

ТОРГІВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО КРАЇН ТА ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА

Сучасний індустріалізований світ рухається до суспільства ризику, в якому фокус економічної політики зміщується з вирішення економічних проблем розвитку у бік усунення небезпек, загроз для розвитку суспільства. Серед основних загроз сучасності, які визначатимуть перспективи розвитку світового господарства, особливо слід виділити зростання торговельної ескалації у світі, погіршення фінансової стабільності, кліматичні зміни, поширення тероризму.

Ризики посилюються, а колективні засоби врегулювання не спроможні їх вирішити. Гео економічна та геополітична напруга у світі постійно зростає, загострення конфронтації між основними гравцями світового ринку (перш за все, США та КНР) ще більше посилює ризиковість глобального середовища. Світ став не тільки мультиполярним, а й мультиконцептуальним [1,с.21], руйнівні зміни якого мають пролонговану тривалість, оскільки пов'язані із труднощами у вирішенні етично чутливих питань, таких як права людини, посилення тиску на багатосторонні механізми врегулювання суперечок, зростанням націоналізму у світовій політиці.

Гарантування безпеки – функція кожної держави, оскільки військову безпеку може забезпечити саме держава. Ресурсне забезпечення військової безпеки можливо за умов успішного економічного розвитку, а сама економіка стає джерелом і військової безпеки, і національного багатства у цілому Д.Нанто [2]. Однак методи, які використовують національні уряди задля забезпечення національної безпеки, суттєво відрізняються.

Національна безпека кожної країни є важливою складовою у системі міжнародної безпеки в цілому, відповідно, наявність спільних інтересів визначатимете напрями міжнародного співробітництва країн, розвиток інтеграційної взаємодії між ними. Важлива роль у формування глобальної системи безпеки належить міжнародним організаціям, діяльність яких спрямована на гармонізацію взаємовідносин між країнами, трансформацію інтересів кожної країни у спільні (глобальні інтереси). Фактично, тільки шляхом міжнародного співробітництва можливе вирішення проблем, що набули транснаціонального масштабу, у тому числі невійськового характеру. Мова йде про розв'язання проблем, що виникають у наслідок загроз нетрадиційного характеру[3,с.13-15], які викликають напруженість у соціумі, мають на нього мультикативний вплив.

Посилення ризиків розвитку світового господарства трансформує торговельно-економічні політики країн, змінюються інструменти регулювання зовнішньої торгівлі задля забезпечення національних інтересів. Односторонні зміни тарифного регулювання зовнішньої торгівлі, впроваджені з боку США, суттєво вплинули на торговельно-економічні відносини, а подальше посилення торговельної напруги призвело до значних руйнівних наслідків. Фактично, мова йде про розвиток багатостороннього механізму регулювання торговельно-економічних відносин в умовах невизначеності]. У світі відбувається поширення ідей ліберального економічного патріотизму, спрямованого на забезпечення більшої незалежності, досягнення збалансованого економічного розвитку, покращення національного добробуту.

Національні уряди активно проводять цілеспрямовані політики задля забезпечення більш справедливих результатів розподілу [4], у тому числі використовуючи різноманітні інструменти захисного, стимулюючого, дискримінаційного та рестрикційного характеру, динаміка яких щороку зростає (рис.1).

За даними Global Trade Alert, починаючи з листопада 2008 року урядами різних країн було імплементовано 17650 інтервенцій. Найбільш поширеними серед інструментів регулювання стали субсидії (7382), експортні заходи (включаючи експортні субсидії) (3714), тарифні обмеження (2422) тощо. Найбільшу кількість обмежувальних заходів було застосовано з боку Китаю, США, Німеччини, Індія тощо. Галузевий аналіз застосування обмежувальних торговельних інструментів виявив, що найбільша кількість захисних інструментів була реалізовано по відношенню до продукції металевої та сталеливарної продукції, транспортних засобів, органічної хімії. Як наслідок, світова торгівля стає менш вільною, так, за період с початку 2017 р. і до 15 листопада 2019 р. впроваджені урядами країн

торговельні заходи сприяли спотворенню світової торгівлі на 40%. Подібні дії спричиняють зрушення не тільки в активностях бізнесу у торговельній сфері. Значних змін набувають й інвестиційні плани бізнесу, який відтерміновує їх реалізацію, що, у свою чергу, впливатиме на загальноекономічну динаміку.

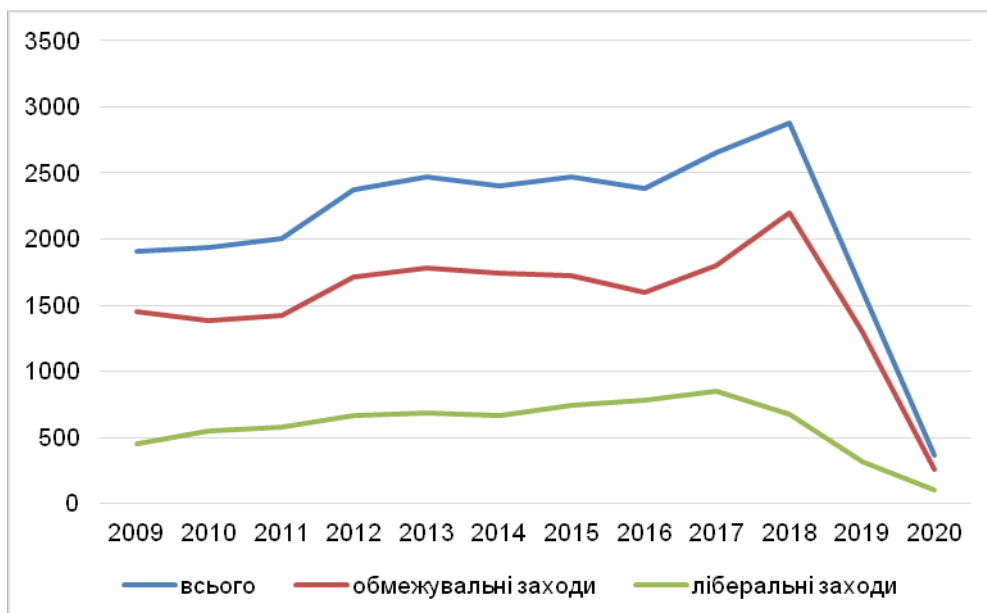

Рисунок 1 - Заходи торговельного регулювання, що впроваджено країнами світу

Таким чином, в сучасних умовах глобального середовища, які характеризуються невизначеністю, зростанням торговельної напруженості, фінансовою дестабілізацією, посиленням конфронтації у світі для забезпечення розвитку національних економік національні уряди використовують широкий інструментарій методів неопротекціонізму задля зменшення асиметричного розподілу переваг та нівелювання дисбалансів.

Потенціал лібералізації тарифних інструментів вичерпується, а від так, посилення протекціонізму у подальшому буде відбуватись через розширення нетарифних обмежень. Зростання торговельних тарифів негативно впливатиме на попит на капітальні товари, зменшення обсягів інвестування, загальноекономічну динаміку.

Література:

1. The Global Risks Report 2019 14th. World Economic Forum:web-site. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Global_Risks_Report_2019.pdf (accessed 10.04.2020).
2. Nanto D. K. Economics and National Security: Issues and Implications for U.S. Policy. Congressional Research Service. 2011. URL: <https://www.fas.org/sgp/crs/natsec/R41589.pdf> (accessed 15.04.2020).
3. Caballero-Anthony M. Understanding Non-traditional Security // Introduction to the Non-Traditional Security Studies. A Transnational Approach / M. Caballero-Anthony (ed.). London : Sage Publications, 2016. P. 3–19.
4. Gunnella V., Quaglietti L. The economic implications of rising protectionism: a euro area and global perspective. 2019. Vol.3. URL: <https://hbr.org/2019/12/what-happens-when-antitrust-and-protectionism-cycles-collide> (accessed 12.04.2020).